

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhasábos petítor egyszeri hirdetése 15 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyitlter: minden sor 20 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Fő-utca 59. szám, Kösch Árpád könyvnyomtató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények
valamint a hirdetési díjak is.

A jövő szini évad.

Tíz nap múlva ismét hosszabb időre nyílnak meg nálunk Thália templomának kapui. Múltánálva azon kulturális missziót, a melyet a színház Magyarországon általában, de különösen az olyan határszéli városban, mint Eperjes még nemzeti szempontból is teljesít — a színháznak a rendes szini rovaton kívül lapunk ezen helyén is szoktunk mindig néhány hasábot szentelni. És ha most kivételesen még a szini évad kezdete előtt foglalkozunk ezen kérdéssel, az abban találja okát, hogy Krémer Sándor, az eperjesi színház és illetve a most már egyesült eperjes-szatmári színház igazgatója e héten küldte be társulatának névsorát, a mely bizony olyan gyenge, hogy készletve látjuk magunkat szavunkat már most felemelni s az illetékes tényezőknek, különösen pedig a színházi-bizottságnak a figyelmét felhívni arra, hogy a hiányok orvoslásáról még idejekorán gondoskodjék.

A bemutatott névsor szerint egyes fontos szerepek még egyáltalában nincsenek betöltve; így hiányzik a népszínműnékesnő, drámai szende, komika, társalgási színész, és minthogy már csak néhány nap választ el a szini évad kezdetétől, szintén kizártnak tartjuk, hogy az igazgató ezen szerepekre még megfelelő erőket megnyerhessen. Új tagot keveset látunk a névsorban; mindössze hármat jelentett be az igazgató: koloraturénekesnőt, tenoristát és hős-szerelmezt. Ezekről természetesen nem nyilatkozhatunk, de sokat sem remélhetünk tőlük, mert nem tartoznak az

ismert vidéki színészek közé, — de annyi bizonyos, hogy ha a koloraturénekesnő be nem válik, úgy primadonnánk egyáltalában nincsen. A többi szerepkörre megmaradtak a társulat régi tagjai, vagyis két-három számottevő erőn kívül csupa közepes és illetve középértéken aluli színész. A kar csaknem egészen a régi, azaz rossz és csúnya, úgy, hogy az embernek elvész minden illúziója.

Ilyen auspiciumok mellett közeledünk az új szini évadhoz s éppen azért kötelességünknek tartjuk erélyesebben fellépni. Mert úgy a sajtó, mint a színházi-bizottság az elmúlt két esztendőben nagyon is elnéző volt Krémer Sándorral és társulatával szemben. Tette pedig ezt az első évben azért, mert kezdő színházi-gazdával állott szemben, a második évben pedig tekintettel volt arra, hogy a szini-kerület kérdése még nem volt megoldva s így nem állott módjában teljesen szervezkedni. Maga Krémer Sándor személyében és a szini-kerület megalakításában véltünk garanciát találni a jövő tekintetében. Sok áldozatot hoztunk: belementünk a szini-kerületbe és evvel lemondunk önállóságunkról, valamint a tulajdonképeni téli szezonra való igényünkről; mindent azon reményben, hogy hosszabb idő után végre ismét magasabb színvonalon álló színházi-társulatot kapunk. És íme milyen csalódás! A helyett, hogy haladnánk, mindinkább csak süllyedünk és most már körülbelül olyan társulatban lesz részünk, a mely kielégítheti esetleg valamely kis vidéki nyári színház, de nem Eperjes városának kényes ízlésű közönségét.

Különösen csodálkozunk kell Krémer Sándoron, mert úgy mi, mint tudunkkal a színházi-bizottság egyes tagjai, több ízben a saját érdekében figyelmeztettük, hogy csak jól szervezett társulattal lehet Eperjesnek a színházlátogatástól már elszokott közönségét visszahódítani. Ilyen körülmények között azonban ne számítson a közönség pártolására, sem pedig a sajtó és a színházi-bizottság támogatására, és ne csodálkozzék azon, ha a közönség beéri azzal, hogy az előadásra kerülő jobb újításokat megnézi, azonkívül pedig a színházról magát teljesen távol tartja. Különben újításokban is úgy látszik alig lesz részünk, mert az eddig bejelentettek között talán mindössze három van, a mely számottevő. Nézetünk szerint a színházi-bizottságnak erre is kellene kiterjesztenie a figyelmét és követelnie kellene a színházi-irodalom jelesebb termékeinek nagyobb számban való beszerzését.

Krémer Sándor úgy látszik nem törődik a saját érdekével, nekünk azonban meg kell védenünk a közönség érdekét. Mert elvégre is nemcsak azért van a városnak színháza és színházi-bizottsága, hogy egy színházi-társulatnak megélhetést adjon, hanem talán azért is, hogy a közönséget szellemi szórakozásban részesítse és módot nyújtson neki arra, hogy a színházi-irodalom jelesebb termékeit, ha nem is elsőrangú, de legalább elfogadható előadásban élvezhesse. Éppen ez okból elmondottuk véleményünket sine ira et studio és reméljük, hogy a színházi-bizottság igyekezni fog a bajon a mennyire lehet — segíteni.

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

II. Rákóczi Ferenc elfogatása Nagysároson.

Irtá: Bruckner Győző. (Vége.)

Mielőtt még az Eperjesen állomásozó badeni gyalogezredet, a melyben, mint tudjuk, Longueval is szolgált, 1700-ban ősszel Árva megyébe áthelyezték volna, Longueval szabadságot kért magánügyek rendezése végett.

Az eperjesi várparancsnok megadta neki az engedélyt, de mielőtt még elutazott volna Lüttichbe, szülőhelyére, újra kiment Nagysároson Rákóczi Ferenczhez, hogy búcsúlátogatást tegyen. E búcsúlátogatás igen megható volt, hisz Rákóczi Ferencz azon hiszemben volt, hogy egy becsületes, jó barátal kevesebb lesz.

Longueval ez alkalommal hajlandónak mutatkozott, hogyha Rákóczi Ferencznek volnának külföldön elintézendő ügyei, csak bízta reá, ő majd becsületesen elintézi azokat.

Rákóczi Ferencz örült a jó alkalomnak és legcélszerűbbnek találta, ha maga Longueval vinné el a francia királyhoz intézendő leveleket. Szerette volna ezt a dolgot még most, míg Nagysároson, illetve Magyarországon tartózkodnék, rendezni, mert feleségének közeli lebetegedése miatt Bécsbe készült költözödni s onnét azután nehezebben értesítené volna társait, hogy az érintkezést miképpen oldja meg.

Rákóczi Ferencz tehát meghagyta Longuevalnak, hogy Bécsben látogassa meg a további utasítások miatt. Longueval ezt meg is teszi, de ez e idő szerint ottan tartózkodó Bercsényi kifogásokat emelt ez ellen, hogy egy külföldi emberre bízták a nemzeti ügy sorsát. Rákóczi azonban mégis keresztülvitte, hogy a

francia nyelvben jártas Longueval fogalmazza a francia királyhoz intézendő iratot.

Ezt a fogalmazványt lemasolta Rákóczi és kézbesítés végett átadta Longuevalnak. Ugyanez alkalommal Barberieux francia külügyminiszternek is irt.¹

Rákóczi Ferencz nevének lebetegedése után,² november második felében ismét haza Magyarországra utazott. A karácsonyi ünnepeket Gyöngyösön töltötte, farsangkor azonban már újra Nagysároson és Eperjesen látjuk.³

Február hónapban megjelenik nála Nagysároson Longueval, a ki már megfordult volt azóta Párisban és elhozta a francia külügyminiszter, Barberieux választát. Longueval tehát teljesítette küldetését s úgylátszott Rákóczinak, hogy bizalmát nem hiába előlegezte neki. Örült azon, hogy Bercsényivel szemben érvényesítette az akaratát, hogy Longuevalt bízták meg a küldetéssel. Bercsényi emberismerete ezek után ítélve, határozottan nagyobb volt s keserű lehetett Rákóczi csalódása, mikor megtudta, hogy Longueval, az ő bizalmasa, rútul elárulta.

Longueval ugyanis a francia királyhoz viendő leveleket előbb bemutatta a bécsi jezsuitáknak s ezek révén az udvarnak. Az udvar pedig többet akarván tudni, csak biztatta Longuevalt a levelek továbbítására.⁴

A mostani Nagysároson hozott levelet szintén elolvasták Bécsben, kézbesíteni pedig csak azért engedték, mert Barberieux francia külügyminiszter biztosítja Rákóczit a francia király jóindulatáról és támogatásáról, de egyszersmind bővebb tervezetet és egy olyan névjegyzéknek az elküldését kéri, a mely megnevezné

¹ Confess. 102. l.

² U. o. 72. l. József György nevű fia született.

³ U. o. 103. l.

⁴ Conf. 73. l.

azokat, a kik a tervbe vett mozgalomról tudnak és beavatottak.¹

Bécsben meg azt hitték, hogy Rákóczi betérjeszti az óhajtott névjegyzéket s ez alapján majd elnémetítják az egész összeesküvést.

Miután Rákóczi Ferencz Nagysároson elolvasta a fontos iratot, Longuevallal együtt Ungvárra utazott gróf Bercsényi Miklóshoz, hogy megbeszélje vele az adandó választ.²

A legrövidebb úton — Sárosvármegyén keresztül — óriási havon gázoltak át s eljutottak két nap alatt Ungvárra. Ungvárott épp legjavában folyt a farsang. A vár úrnője gróf Csáky Krisztina, Bercsényi feleségének mulatásra való hajlandóságát, pompa és fény-szeretetét és pazarló hajlamát már említettem munkám egyik előbbi fejezetében, most csak azt akarom még hozzátenni, hogy vendégszeretete oly bő szórakozásokról, úgymint táncról, lakomákról, társas játékokról, társas szánkázások- és vadászatokról gondoskodott, és oly tömör vendéget látott magánál, hogy Rákóczi és Bercsényi alig vonulhattak félre s alig beszélhették meg a levélre adandó választ. Bercsényinek nem igen tetszett a belga lovag közvetítő szerepe s azért nem tartotta még időszerűnek a névjegyzék elküldését. Ez a hívós magatartás, a mit Bercsényi Longuevallal szemben ez alkalommal tanúsított, még gyanút ébresztett Rákóczi lelkében, hogy Bercsényi a felsőmagyarországi főtábornoki állás elnyerése érdekében talán megváltoztatta eddigi érzelmeit.³

De Rákóczi Ferencz miután megkezdte a levelezést a francia udvarral, nem akarta azt hirtelen hall-

¹ Conf. 103. l.

² U. o., i. h.

³ Confess. 103. és 104. l.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A Széchenyi-kör Rákóczi-ünnepe. Körünknek véglegesen megállapított, szeptember 27-iki Rákóczi-ünnepe a tevékeny rendezőség mindent előkészített s így igaz örömmel nézhetünk ünnepünk elé, melyre Rákóczi arcképének gyönyörű kivitelével ellátott következő meghívót bocsátotta ki s küldte széjjel a Kör vezetősége:

„Meghívó. Az Eperjesi Széchenyi-kör II. Rákóczi Ferenc szabadságharcza zászlóbontásának 200-ik évfordulója alkalmából 1903. szept. hó 27-ikén, vasárnap d. e. 11 órakor Eperjesen, a városi Vigadó nagytermében emlékünnepélyt rendez, melyre t. Czímet hazafias tisztelettel meghívja — Eperjesen, 1903. szept. hó 10-ikén az elnökség.

Az ünnepély programja: 1. Himnusz. Énekli a kollégiumi tanítóképző-intézet dalkara Kapy Gyula tanár vezetése mellett. 2. Megnyitó-beszéd. Tartja dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t., a Széchenyi-kör védnöke. 3. «A hadak csillaga.» Írta Csengey Gusztáv, szavalja Faragó József. 4. «II. Rákóczi Ferenc, különös tekintettel Sárosvármegye művelődési viszonyaira.» A Széchenyi-kör megbízásából írta és felolvassa Bruckner Győző. 5. Kurucz dalok. Énekli Brommer Ede, zongorán kíséri Krausz Soma. 6. Szózat. Énekli a kollégiumi tanítóképző-intézet dalkara Kapy Gyula tanár vezetése mellett.

Az ünnepélyt megelőző napon, szept. 26-án, szombaton este 8 órakor díszelőadás lesz a színházban a következő programmal: 1. «Őseink emléke», Huber K.-tól. Énekli a kollégiumi tanítóképző-intézet dalkara Kapy Gyula tanár vezetése mellett. 2. «Fábián, Rákóczi hadnagya.» Melodráma Farkas Imréről és Lányi Ernőtől. Előadják: Windt Margit és Nehrer Nelly úrhölgyek. 3. II. Rákóczi Ferenc elfogatása a nagysárosi várkastélyban. (Tableaux.) 4. Kurucz dalok. a) 1. «Magyar gályarabok éneke» (egyházi dal, 1674.). 2. II. Rákóczi Ferenc imája, 3. Patyolat a kurucz; énekli müllerverthi Müller Etus úrh., zongorán kíséri Krausz Soma úr. b) Türogtón előadja Bartók Péter úr. 5. II. Rákóczi Ferenc bevonulása az ónodi országgyűlésre. (Tableaux.) 6. «Pro Libertate.» Korrajz I. felvonásban. Írta dr. Stephány Nándor úr. Előadják: Matherny Gusztáv, Andor Sándor, Faragó József urak, Raffay Ferencné úrh., Stephány Nándorné úrh., Holénia László, Liskay Miklós, Klein Lénárd, Petrovay Ákos és Weichhart Valdemár urak. Sűgő: Földi Dezső úr. 7. Rákóczi-induló; előadja Farkas Sándor zenekara.

Helyárak: Földszinti s I. em. páholy 12 korona. Személyjegy a tulajdonpáholyban 3 korona. Ülőhely a földszinten az első hat sorban 3 korona; a többi sorokban 2 korona, az I. em. erkélyen 3 kor. II. em. páholy 6 korona. Ülőhely a II. emeleti erkélyen 1 kor. 20 fill. Katona- és deákjegy a II. emeleti erkély-állóhelyre 40 fillér. Karzat 40 fillér.

Jegyek előre válthatók Kósch Árpád úr üzletében. Tekintettel a kitűzött jótékony célra: a rendezőség felkéri a mélyen tisztelt páholytulajdonosokat, hogy a mennyiben páholyukat maguk igénybe venni szán-

gatással elvágni, hanem átrándult Munkácsra és onnét egy újabb levelet diktáltatott Longuevallal, a melyben megköszöni a király jóindulatát és megígéri, hogy rövid időn belül elküldi a kívánt névjegyzéket.¹ Longueval ezt a levelet is elvitte Bécsbe s Rákóczi egyelőre még Munkácsra maradt.² Közelgő veszélyét már mintha sejtette volna — mondja a Confessionesben — mert nagy buzgalommal és odaadással tartotta be a bűjtöt, szigorúan tartózkodott mindennemű hűségeltől. A hűsvétet is még Munkácsra töltötte s csak az óriási vízáradások után határozta el magát, hogy meglátogatja gyengélkedő nejét Nagysároson. Szándékában volt néhány napot Sároson nejenél tölteni s azután Szerencsre készült vadászatra. E miatt az udvarnépnek nagy részét a podgyászszal együtt egyenesen odaküldi, ő maga néhány udvari csatlóssal — személyének a biztosítására — Nagysáros felé tartott.³

Ez az út azonban a még folyton tartó vízáradások miatt fárasztó, de még szerfelett életveszélyes is volt.

A hegyipatakok valóságos tengerré tették Sárosvármegyét. A sebesen folyó vizeket csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel lehetett átúszni, a kocsik kerekei meg alig érték el a víz fenekét, a hidakat pedig mind elsöpörte a víz.⁴

«Ily veszélynek tettem ki magamat s magam sem tudtam, hogy miért sietek? Fialat koromban szerettem a veszélyt s örültem, ha súlyos helyzetek közé jutva, minél hosszabban küzdhessek, hogy azután annál

¹ Conf. 104. l.

² U. o., i. h.

³ Conf. 104. l.

⁴ U. o., i. h.

dékoznak: ebbeli igényeiket az előadás napjának déli 12 órájáig Kósch Árpád üzletében érvényesíteni szíveskedjenek, mert ellenkező esetben a páholyok el fognak adni.

Az előadás tiszta jövedelmét a Rákóczi-ház emléktáblája költségeinek fedezésére fordítjuk.

A rendezőség minden felülfizetést hálával fogad s azokat a hírlapok útján fogja nyugtázní.

H I R E K.

* **Egyházmegyei hír.** Róm. kath. segédlelkészekül kinevezettek Eperjesre *Absalon Eduárd* és Kisszebenbe *Szedlacsek Szilárd*.

* **Kinevezés.** Szedlák Sándor viszlói lelkész s okl. polg. isk. tanárt az eperjesi gör. szert. kath. kántortanítóképző-intézetbe rendes tanáru kineveztek.

* **Új segédjegyző.** A megüresedett bártfavidéki segédjegyzői állásra Visin Győző okl. jegyzőt választották meg.

* **Papszentelés.** Dr. Vályi János Eperjes-egyházmegyei püspök az egyházi rendek feladását teljesítve, szentelés végett a következő növendékpapok jelentek meg: Bihary Elek, Kokincsak János, Neviczky Emil, Rókiczky Kornél és Szemán István s a sz. rendeket a következő sorrendben kapták meg: 13-ikán a subdiaconust, 17-ikén a diaconatust és végül 20-ikán kapják a presbyteratust.

* **Plébánosi kinevezés.** A Bergler Gyula prépost-plébános halálával megüresedett *tokaji plébániára Kar-niss István* egykori eperjesi káplánt nevezte ki a kassai megyéspüspök, illetőleg a kincstár, mint kegyuraság nevében dr. Lukács László pénzügyminiszter. A pergamenre írott díszes kinevezési okmányt az összes pénzügytisztikar s a város előkelő polgáraiból alakult különdttség ünnepélyesen nyújtotta át a fiatal rokonszenves plébánosnak, a ki aztán barátságos lakomára hívta meg a különdttség tagjait. Mint értesülünk, ez a kinevezés Tokaj közönségét a legkellemesebben érintette. Úgy halljuk, hogy az intelligencia hálaíratot szándékozik Kassa ősz püspökéhez terjeszteni, melyben óhajtása teljesítését a főpásztornak lelkesült örömmel megköszöni.

* **Megbízás.** A belügyminiszter megbízta *Bruckner Győző* iglói tanárt és lapunk kiváló munkatársát avval, hogy Késmárk városának Mátyás-korabeli címeradománylevelét felkutassa. A fiatal történettudós a miniszter megbízásának már meglepő sikerrel eleget is tett, a mennyiben a késmárki városi és titkos levéltárban eszközölt hosszas kutatások után megtalálta az 1463. évi július 13-ikán kelt eredeti címeradományozó okmányt és annak káptalani transsumptumát. A felkutatott okiratokból megállapította azt is, hogy a Késmárk városa által mostan használt címer nem felel meg az eredetinek. Kutatásainak eredményéről terjedelmes jelentésben számolt be Bruckner Győző tanár a belügyminiszternek.

* **Koszorú-megváltás.** Néhai Kubinyi Albertné elhunytá alkalmából *Kubinyi Miklós, Kubinyi Sándor* és *Kubinyi Gyula* urak koszorú-megváltás címen

fényesebben győztek; de most valami benső ösztön, balsejtelem következtében nem találtam többé örömet a veszélyekben.¹

Rákóczi Ferenc hazakivánczolt s nehéz küzdelem után sértetlenül érkezett meg Sárosra, a hol neje még mindig gyengélkedett.

Április 17-ikén este Eperjesről társaság volt Rákóczi Ferenc sárosi kastélyában. A társaság főleg német katonatisztekiből állott. Az eperjesi tisztok, a kik a háziúr vendégszeretetével szerfelett meg voltak elégedve, vacsora után kártyázással töltötték az időt, midőn egyszerre beköszönt Aspremont herczegnő, Rákóczi Ferenc nővérének az étkefogója és levelet hoz — Zboróról keelve — Rákóczi Ferencnek. Az étkefogó már Munkácsra is megfordult, de miután ott Rákóczit hiába kereste, a vízáradások miatt csak akkor juthatott el hosszas bolyongás után Nagysárosra.²

Rákóczi Ferenc felbontotta a levelet s szörnyű hírt tudott meg belőle. Nővére ugyanis egy bécsi tudósítás alapján arról értesítette, hogy Longueval elfogták Linczben és elhurczolták Bécsbe, mivel nála lázadó magyar mágánásoktól levelet találtak, a melyekből Longueval egyet — a veszély láttára — el is nyelt volna.³

Bármily megdöbbenést hozott ez a hír Rákóczi lelkiállapotára, mégis el tudta palástolni, sőt még jókedvet is színlelt s folytatta a játékot a német katonatisztekkel. E lélekjelenlét nagy energiáról tesz tanúságot; az energia pedig az akarat érvényesülését biztosítja s ha az akarat érvényesül, eredményt is

¹ U. o., i. h.

² Confess. 105. l.

³ Conf. 105. l.

50 koronát juttattak a Sárosvárm. Jótékony Nőgyelet árvahásának. Fogadják a nemesszívú adakozók hálás köszönetünk nyilvánítását Eperjes, 1903. szeptember 16-ikán, a Sárosvármegyei Jótékony Nőgyelet nevében *Kósch Árpád* pénztáros.

* **Jogakadémiánk ifjúsága** a kassai Rákóczi-erekye kiállításon e hó 18-ikán testületileg, ifjúsági zászóljuk alatt jelent meg. A déli vonattal érkező lelkes csapatot a kiállítás rendezősége szívélyes és lelkes fogadtatásban részesítette.

* **Ismerkedési estélyt** tartott szeptember 18-ikán, a Fekete-sas külön termében a koll. theol. ifjúság, a melyen a tanári-kar s a joghallgatók testületének nevében Langhoffer László is részt vett. A kölcsönös megbecsülésre s a hálás tanítványok odaadó tiszteletére alapított bizalom és szeretet e vidám alkalommal is éppen olyan elismerést érdemlő kifejezésre jutott, mint a hogy a komoly kötelességek teljesítésében is ez a kiváló tanintézetünk mindig példát mutat.

* **Megkezdődtek az előadások**, immár valamennyi tanintézetünkben. Lélekemelő tudat az, hogy egy ilyen aránylag kis városban évenként közel 4000 tanuló veti meg alapját életpályájának, a honpolgári kötelességek eredményes teljesíthetésére szellemi tőkét gyűjtven. Valamennyi intézetünk ifjúságának létszáma gyarapodást mutat. A jogakadémián ugyan majd csak az önkéntesekre előirt októberi beiratási időszak után lesz lezárható, de már eddig is közel 200 hallgató van beírva, a mi a mult évi ez időszaki létszámhoz képest jelentékeny emelkedést mutat.

* **A Singer Co. varrógép-részvénytársaság** által rendezett ingyenes *műhímsési tanfolyamot* a város előkelősége látogatja és azon résztvesz. Ott láthatók különféle szebbnél-szebb hímsések, melyek az eredeti Singer karika-hajós és Central Bobbin F. gépen előállítottak, dús kiállítását. Ajánljuk a tisztelt hölgyközönségnek szíves figyelmébe.

* **Tanulók kirándulása.** A löcsei áll. főreáliskola 80 tanulója *Valther Béla* igazgató és több tanár vezetése alatt ezekben a napokban jól sikerült kirándulást tett a Magas-Tátrába, a mikor is a Csorbai-tavat és a Poprádi-tavat tekintették meg.

* **Galandféreg-prospektus.** Lapunk mai számához *Konetsky Th.* sackingeni (Baden) speciálista prospektusa van mellékelve, melyre felhívjuk olvasóközönségünk szíves figyelmét.

* **Városi szakosztályi ülés.** Eperjes sz. kir. város jogi, továbbá pénz- és gazdaságügyi szakosztályainak f. hó 16-ikán tartott együttes ülésén több fontos ügyet tárgyaltak le s illetve a közgyűlésbe készítettek elő. Ilyen volt nősz sorban az *alsomalom* berendezésének ügye, mely hosszabb idő óta foglalkoztatja a város tanácsát s illetve a szakosztályt s a képviselő testületet. A versenyeljárás során két ajánlat maradt felszínen: a Ganz és Társa s a Fleischer és Társa cégek ajánlata, a szakosztály a tanács javaslatát találta elfogadandónak, mely szerint első sorban is több fontos okból kimondandó, hogy nemcsak a berendezési, de az alapozási munkálatok keresztülvitelével is egy és

mutat fel. Ez a tény elénk állítja Rákóczi akaraterejét, elénk tárja jövő nagyságának a megérthetésére is az igazi alapot.

Rövid idő mulva félbehagyták a kártyajátékot és szétoszlott a társaság. Rákóczi még csak most hánytá meg a gondolatait, tervezgetett, hogy tulajdonképen mit is csináljon, hová is forduljon?

E lelkiállapotban menekülésre gondolt a szomszéd Lengyelországba, de készpénze nem lévén, kénytelen volt e tervről lemondani. Majd meg azzal kecsegtette magát, hogy Longueval hűsége mindenesetre eltitkolta az ő bűnrészességét. E hitben megerősítette Rákóczit még az a tény is, hogy Longueval elfogatása óta már két hét is eltelt s még mindig nem történt semmi intézkedés. Ily aggodalmak, találgatások, tervezgetések és lelkikínóadás közepette elhatározta, hogy a dolog kimenetelét bevárja s az éjszakának még néhány hátralévő óráit testének a pihenésére fordítja. «*De ezer és ezer gondolat villant fel az agyamban, a mely elűzte az álmot s én inkább földi terveket szőttem, mintsem hogy a Te segítségét kértem volna, óh Uram!*» — mondja a Confessionesben. Midőn így nyugodalmat és álmot színlelve, lefeküdt nejehez, egyszerre csak reggel két óra tájban — április 18-ikán — szokatlan zaj hallatszott át a hálószoba melletti szobából. Rákóczi Ferenc figyelni kezdett s valóban hallotta, a mint kinyitják a második kaput s hogy a vadászkutyák szörnyen ugatnak. E zajra felébredt a felesége is, a ki a komornát szólította elő, és Rákóczi maga a zaj és láрма okának a kipuhatólása végett felkelőfélben volt. De egyszerre csak az ágyhoz szomszédos ajtó egy erőszakos ütésre kinyilik s két salmi ezredbeli

ugyanaz különböz Társa cz dőnek. A malom k tervek s mig a C állapot r két ajám csőbb, de ajánl s e állít fel, jutányos hogy a nyősebb is remél kiadás l szakosza nak. Ez vonatkoz hatóság nek talá séről szo tervezete lésen elő is meget

* **Fe ifjak Eg delmi, v ügyelete f. év okto folyam akár mit ködnek, hivatalba ismeret felvehető a keresk reáliskola sikeresen vételre c folyamra kik a n alapműv bizottság követelni októbert szerda, A beirat egyestile kivételes a menny A felvét folyamra melynek január 1 előadás részven fejt ki igazolat**

százado lépett b jelentek Rákóczi és fákl császári Rák s miutá nyugod nek sze majd a alapján felelték és Epe a szok és csele is kezd a hol s öt ört Mik nagyot tolonga főutca Rákócz alatt vo nak na

¹ Co
² A
³ Co
⁴ Co
⁵ A

könyvtá

ugyanaz a cég bizandó meg; míg az ajánlatok közti különbözetet véve tekintetbe a szakosztály a Ganz és Társa cég ajánlatát találta elfogadásra előterjesztendőnek. A Fleischer és Társa cég ugyanis hajlandó a malom kiépítését és berendezését az általa bemutatott tervek s műszaki leírások szerint 48,900 koronáért, míg a Ganz és Társa cég a tökéletes üzemképes állapot minden munkálataért 50,000 koronát kért. E két ajánlat közül előbbi 1100 koronával látszólag olcsóbb, de amennyiben Ganz gyár egy kőjarral többet ajánl s eltekintve a kisebb cikkekkel egy koptatót is állít fel, így a Ganz gyár berendezése tökéletesebb és jutányosabb a másik ajánlatnál s tekintetbe véve azt, hogy a Ganz-féle berendezés szerint a vizierő is előnyösebben használható ki s így magasabb hasznóbér is remélhető, melylyel a pillanatnyi 1100 kor. nagyobb kiadás bőven megtérül, tökéletesen érthető, hogy a szakosztály a Ganz gyár ajánlatát találta elfogadandónak. Ezenkívül tárgyalatott még az aszfalt járdákra vonatkozó szabályrendelet egy pontjának a törvényhatóság által kívánt s a szakosztály által is szükségesnek talált módosítása, az árvaépítkezések gyümölcsötteréséről szóló szabályrendelet felsőbbhatóságilag kívánt tervezete s több más tárgy, melyek a tegnapi közgyűlésen eldöntést nyertek s melyekről a jövő számban is megemlékezünk.

* **Felhívás.** Az Eperjesi Kereskedők és Kereskedőifjak Egyesülete által létesített és a m. kir. kereskedelmi, valamint a vallás- és közokt. minisztérium felügyelete alatt álló *esti kereskedelmi szaktanfolyam* f. é. október elején nyitja meg első évfolyamát. A tanfolyam célja, hogy oly egyének, kik akár önállóan, akár mint alkalmazottak, a kereskedelmi pályán működnek, esetleg állami, törvényhatósági vagy községi hivatalban vannak alkalmazva, magukat a kereskedelmi ismeretek egyes ágaiban kiképezhessék. A tanfolyamra felvehetőek oly 15-ik életévüket betöltött egyének, kik a kereskedőtanoncz-iskola III. osztályát vagy a gimn., realiskola vagy polgári iskola legalább II. osztályát sikeresen elvégezték. Ily bizonyítvány hiányában a felvételre csak felvételi vizsgálat szolgálhat alapul. A tanfolyamra ily vizsgálat útján csak azok vehetők fel, a kik a magyar nyelvet birják, a számtanból a négy alapműveletet egész számokkal tudják és a vizsgáló bizottságra azt a benyomást teszik, hogy a tanfolyam követelményeinek meg fognak felelni. Az előadások októbertől május végéig tartanak. A oktatás kedd, szerda, csütörtök és szombat este 8—10-ig történik. A beiratásokat szept 20-ikától 26-ikáig bezárólag az egyesület titkára eszközli. Később jelentkezők csak kivételesen az igazgató engedélye alapján vehetők fel, a mennyiben azt a rendelkezésre álló hely megengedi. A felvételi vizsgálatok 28—30-ikáig tartanak. A tanfolyamra felvehetőek száma 30. Tandíj. A tandíj 20 kor. melynek fele előre, a beiratás alkalmával, másik fele január 15-ikéig fizetendő. A tanfolyamra beírottak az előadásokat rendszeren látogatni és az összes órákon résztvenni tartoznak. A ki többszöri intés dacára sem fejt ki kellő szorgalmat vagy a ki az előadásokat igazolatlanul elmulasztja, vagy a kinek jelenléte a többi-

ekre káros hatását, a tanfolyamból kizárható. Az évvégi vizsgálatokon a vallás- és közoktatásügyi és a kereskedelemügyi miniszteri iparoktatási főigazgató elnököl. A bizonyítványok érdemfokozata: jeles — jó — elégséges — elégtelen. A kik nem végzik be teljesen a tanfolyamot, vagy azt ki nem elégitő eredménnyel végzik, csak «látogatási bizonyítványt» kapnak. A tanfolyamon az oktatás a következő tantárgyakra terjed ki: 1. Magyar fogalmazási gyakorlatok. 2. Kereskedelmi levelezés. 3. Könyvvitel. 4. Kereskedelmi számtan. 5. Közgazdasági, kereskedelmi ismeretek. 6. Földrajz. Az egyesület titkára — Holénia Béla — készséggel ad meg minden további felvilágosítást. A beiratkozások ugyanott eszközlelnek hétköznapokon d. u 2—4 óra között. Kelt Eperjesen, 1903. évi szeptember 5-ikén. Az Eperjesi Kereskedők és Kereskedőifjak Egyesületének felügyelő-bizottsága nevében: *Kösch Árpád*, elnök. *Holénia Béla*, titkár.

* **A nagysárosiak Rákóczi-ünnepélye**, mely a Széchenyi-kör nagyszabású emlékünnepevel egyidejűleg fog végbemenni, nemcsak lélekemelőnek, de felette nagyszabásúnak is ígérkezik. Erről tanúskodik a már megjelent díszes meghívó is, melynek címlapja kisértezől környezetben s lóháton a diadalmas fejedelmet ábrázolja; a háttérben a nagysárosi kastély és vár körvonalai láthatók. Nagysáros nagyközség hazafias és áldozatkész képviselőtestülete, Cserépy János jegyző indítványára, egyhangú lelkesedéssel kimondta, hogy az általa rendezett ünnep költségeire 800 koronát szavaz meg. A díszesen kiállított meghívó a következő: «Polgártársak! Nagy örömet hirdetünk Nektek. II. Rákóczi Ferencz dicsősége s megdicsőült lelke, mint egy tüneményszerű üstökös, századok multával ismét visszatért hozzánk. Jöjjetek hát kedves Honfitársak a dicső fejedelem elfogatási helyére: Nagysárosra! A kinszenvedés első állomása itt érte Őt. Innét hurczolták ki vasra verve zsoldos kezek. Jöjjetek hozzánk megülni szabad-ságunk Atyjának emlékezetét s egyben áldozatot bemutatni a nemzeti eszmének is! Ünnepélyünket egyidejűleg az Eperjesi Széchenyi-körrel f. é. szeptember 27-ikén, vasárnap, a következő programmal tartjuk meg: Délelőtt: I. Egyházi és iskolai ünnepély: 1. «Te Deum» és isteni tisztelet délelőtt 9 órakor, a helybeli róm. kath. kegyúri templomban. 2. Felvonulás zászlók alatt és magyar zene mellett a Rákóczi várkastélyhoz (mely jelenleg Pulszky Géza cs. és kir. kamarás tulajdona). 3. Himnusz Éneklék a helybeli róm. kath. elemi-iskolák tanulóit. 4. II. Rákóczi Ferencz történetének méltatása a helybeli tótajkú lakosság részére Tartja Kleinovszky Antal nagysárosi róm. kath. lelkész. 5. Szózat. Éneklék az elemi-iskolák összes tanulóit. II. Hazafias ünnepély: Nagysáros nagyközség képviselőtestületének díszgyűlése II. Rákóczi Ferencz dicső emlékének megörökítése tárgyában. Délután 3 órakor a vasúti állomáson az érkező vendégeket üdvözli Cserépy János, a rendező-bizottság elnöke. Az állomásról bandérium kísérete mellett felvonulás Rákóczi várkastélyához, a hol a hazafias emlékünnepe a következő programmal fog lefolyni: 1. Himnusz. Éneklék az eperjesi kir. gör. szert. kath. kántortanítóképző-intézet dalkara, Kizák János

vezetése mellett. 2. Megnyitó-beszéd. Tartja Hodossy Imre. 3. Ünnepi beszéd. Tartja Dobránszky Endre főrendező. 4. «Rákóczi otthonában» Irta Csengey Gusztáv. Szavalja Orgonás Ede. 5. Kurucz dalok. Éneklék az eperjesi kir. gör. kath. kántortanítóképző-intézet dalkara, Kizák János vezetése mellett. 6. Záró-beszéd. Tartja Cserépy János, a rendező-bizottság elnöke. 7. Rákóczi-induló. Éneklék az eperjesi kir. gör. kath. kántortanítóképző-intézet dalkara, Kizák János vezetése mellett. Eperjesről és vissza külön vonatok. Hazafias tisztelettel, Nagysáros nagyközség polgársága nevében: *Dobránszky Endre*, főrendező, *Cserépy János*, rendező-bizottság elnök. A kassa-oderbergi vasút részvénytársaság mindig nobilis és hazafiasan érző igazgatósága, Ráth Péter udvari tanácsos személyében nemcsak képviselve lesz az ünnepélyen, hanem lehetővé tette azt is, hogy 20 filléres menettérty jeggyel Eperjes város közönsége s nagyszámú tanuló-ifjúsága is résztvehessen a nagysárosi ünnepen is. E célból szeptember 27-ikén két külön vonat fogja vinni a kirándulókat és pedig az egyik, mely 1 óra 20 perczkor indul az eperjesi nagy állomásról — de megáll a kisállomáson is — s 5 óra 50 perczkor indul vissza; a másik 2 óra 51 perczkor indul Eperjesről s 6 óra 40 perczkor indul vissza Nagysárosról. Az előbbi kizárólag a tanuló-ifjúságot, az utóbbi pedig a Széchenyi-kör tagjait s a nagyközönséget szállítja.

* **Vízvezetékünk ügye** lassan bár, de mégis csak előre halad. A műszaki osztály legutóbb az iránt kereste meg a vízvezetékügyi bizottság elnökét, dr. *Csatáry Agostot* hogy Eperjes városnak a jelenlegi összes építményeket feltüntető térképe megküldessék a műszaki osztálynak. A térképre azért van szükség, mert a műszaki osztály már hozzáfog a vízvezeték csőhálózat tervezetének elkészítéséhez.

Nyers selyembárs 9 frt 90 kr.-tól 43 frt 25 kr.-ig egy teljes ruhára való szövet. Bérmentve és már elvámolva házhoz szállítva. Nagy mintaválaszték azonnal. *Henneberg selyemgyára, Zürich.* 5.

* **Az eperjesi nagykereskedők** némelyikéről éppen nem mondhatjuk, hogy üzleti ügyeiben a magyar állam önállóságát hazafias önérettel kidomborítani igyekeznek. E napokban is hatalmas szállítószekereken, jól becsomagolt edényekben túrót szállított egyik helybeli cég a vasúti állomásra s Brémába expedálta ezt a kiváló magyar terméket, a honnan úgylátszik Amerikába továbbítják. A címzés mellett rikító betűkkel volt kitüntetve, hogy az árú «Ausztriából» szállítottik. Más alkalommal spirituszt láttunk ilyen jelzéssel külföldre szállítani. Közvetett forrásból úgy értesülünk, hogy az e tekintetben meginterpellált nagykereskedő egyszerűen azt válaszolta, hogy «Magyarországot nem ismeri a külföldön senki.» Szomorú állapot; s ez indít arra, hogy legközelebb, ha ismét Ausztria tollaival fog az illető cég ékeskedni, nyíltan ki is írjuk a nevét.

* **Háziasszonyok, elővigyázat!** Az a rendkívüli kedveltség, melynek a *Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé* évek hosszú során át örvend, mindig újabb silány utánzatokat hoz létre. Hogy ezektől s így hátrányunktól kellőleg megóvhassuk magunkat, kérjük mindenkor csakis a *valódi* Kathreiner, és vizsgáljuk

százados — a kiket Rákóczi személyesen is ismert — lépett be azon.¹ Báró Rosenbach és Ginter kapitányok jelentek meg Nagysároson háromszáz katonával s miután Rákóczi őreit lefegyverezték,² behatoltak gyertyákkal és fáklyákkal házhozhoz, körülállták az ágyat s a császár nevében letartóztatottnak nyilvánították.³

Rákóczi Ferencz újra csak megtartotta lélekjelenetét s miután a bizonytalan aggodás eltűnt, nagy lelki nyugodtsággal vigasztalta és csendesítette le feleségének szenvedélyes kifakadásait. Ártatlanságot színlelt, majd a császári rendeletet akarta látni, a melynek alapján letartóztatották. A katonatisztek pedig csak azzal feleltek, hogy parancsot kaptak Rákóczi elfogatására és Eperjesre való szállítására. Időt adnak neki, hogy a szokott ruháját magára vegye s hogy az udvarnép és cselédség ezalatt befogja a lovakat.⁴ Már virradni is kezdett, mikor elindultak Nagysárosról Eperjesre, a hol saját házában szállásolták el, mely elé azonnal öt őrt állítottak.⁵

Mikor beértek Eperjesre, a nép, a mely Rákóczihoz nagyon ragaszkodott, e szomorú látványra csakúgy tolongott s könyves szemekkel kísérte el Rákóczi a főutcza házáig, a hol gróf Solari tábornok átvette Rákóczi. Eperjesen most május hó 15-ikéig őrizet alatt volt Rákóczi Ferencz; neje pedig még elfogatásának napján, a legnagyobb sietséggel Nagysárosból

¹ Confess. 106. l.

² «Annuae literae Residentiae Eperiesiensis S. I. 1673—1772» című kézirata a budapesti egyetemi könyvtárban

³ Confess. 106. l.

⁴ Confess. 106. l.

⁵ A jezsuiták említett kézirataiban, a budapesti egyetemi könyvtárban.

— férjének érdekében — Bécsbe utazott. A megdöbbsent Eperjes pedig gyászba és siri csendbe esve, a Karaffai véres mészárlásokra gondolt és aggódó lélekkel várta a dolgok kimenetelét — *urbs lugubri silentio apparebat attonita, et Caraffiani cruentis theatri memor, rei eventum exspectabat.*¹

A város lakosságának a rettegése még fokozódott, mikor kis idő múlva Ginter kapitány száz katonával — kilencz órakor reggel — fogva hozta báró Szirmai Istvánt, királyi ítélőmestert *sárosszentmihályi kastélyából*, Sárosv István íródeákjával együtt Eperjesre. Szirmai Istvánt is saját házába hozták, öt őrt állítottak a ház őrzetére, egyet pedig kivont karddal a báró szobájába, aki angelus custos Domino Szirmai nimis molestus videbatur.²

Ez alatt pedig Eperjes utcáin máris azt rebesgették, hogy az elfogatásoknak még nincsen vége, még számos mágnásra vár a börtön.³

Rákóczi Ferencz elfogatásának a híre csakhamar eljutott Zboróra is nővéréhez, Aspremont Julianna herczegnőhöz, a ki a hír hallatára azonnal Eperjesre sietett. Gróf Solari tábornok meg is engedte neki, hogy testvérét meglátogathatta.⁴ De Solari gróf még többet is tett Rákóczi eperjesi fogságának az enyhítésére, így kevesbbitette az őrséget, megengedte, hogy a jezsuiták naponként meglátogathatták, hogy a saját cselédsége kiszolgálja, saját konyhájából étkezhetett,

¹ Confess. 106. l.

² Jezsuita kézirata, a budapesti egyetemi könyvtárban.

³ Ant. Szirmai: Notitia Hist. comitatus Zempleniensis. Budae 1804. II. k., 283. l.

⁴ Confess. 106. és 107. l.

udvari tiszteinek utasításokat adhatott jószágainak a kezelésére vonatkozólag. Magához hivathatta báró Klobusiczky Ferencz királyi személynököt és előtte felhatalmazta Lipóczi Keczer Sándor sárosi alispánt, hogy fogsága alatt jogosan kezelhesse összes jószágait.¹

Ez alatt Solari gróf is értesítést kapott már Bécsből, hogy erős fedezettel hozzák el Rákóczi Ferenczet és társait Bécsbe. *Május 15-ikén elindultak Eperjesről egy lovas- és két gyalogszázzal. Rákóczi saját hatlovas hintájában ült, balján Solari gróf.*²

Kassának tartottak s miután Kassán még felvették az Erdélyben elfogott Vay Mihályt, május 16-ikán folytatták az útjukat.

Rákóczi Ferenczet tehát elvitték Eperjesről, elhurczolták abból a városból, a melyben sok örömet élvezett, de a melyben legelőször megtudta azt is, hogy a politikai foglalkozás csak keserűséget hoz. Elhurczolták abból a városból, a hol házasságának első éveinek nagy részét töltötte, tehát arról a helyről, a hol kijutott neki a boldogságból is.

A farsangot legszívesebben Eperjesen töltötte nejevel együtt. A főutczai gróf Drugeth-palotában, Csáky Krisztina grófnő házában kellemes, kedves és felejthetetlen társas estéket élvezett s ezek az összejevetelek bizalmassá tették a különben kissé zárkózott és tartózkodó fejedelmet.

¹ Confess. 106. és 107. l.; Károlyi-okmánytár V. k., 1. l. és Hist. des Rév. de Hongrie II. k., 24. l. — Solari azért volt most oly előzékeny Rákóczihoz, mert 1698-ban török fogságba került s ott Zrínyi Ilona közbenjárása folytán nagyon is enyhítették neki a fogságot, tehát jót akart tenni Zrínyi Ilona fiával. U. o.

² Palóczi Horváth György naplója.

meg csomagot minden vásárlás alkalmával, hogy rajta van-e Kneipp páter arcsképe mint védjegy és a Kathreiner név.

* **Vadász-szerencse.** Ritka vadász-zsákmányban volt része az elmúlt héten *Zsuffa Antal* kir. főerdésznek, ki cserkészés közben a sóvári hegyekben egy gyönyörű szép nyolczas szarvast lőtt.

* **Százezrek** használják a Vértes gyógyász. Ferencz-pálkáját s meggyőződtek arról, hogy az a forgalomban levő árucikkek között a legjobb s leghatásosabb készítmény.

* **A Budapesti Napló** nemcsak keletkezésének történetében új és eredeti, de a közönség szimpátiáinak gyors felkeltésében is eddig nem látott példát mutat. És minden szám arra vall, hogy a *Budapesti Napló* megérdemli ezt a támogatást. A *Budapesti Napló* friss és megbízható értesülései, lelkes temperamentumos, komoly, tartalmas, hatásukban valóságos szenzációs politikai cikkei, a melyek nyomtatékosá teszik a politikai súlyra döntő jelentőségű újság véleményét, tárcairovatának magas irodalmi színvonala, gazdag informatív anyaga, kitűnő értesülései, kimerítő ötletes, változatos, eleven rovatai s minden rendű közleményeinek változatossága és folyton gyarapodó bősége: napról napra ékesszólóan tanúskodnak arról, hogy a *Budapesti Napló* fényesen megfelel a legvérmesebb várakozásnak is. A *Budapesti Napló* szerkesztősége és olvasóközönsége közt páratlanul meleg és szíves viszony fejlődött ki. Naponként jelentkezik ez a Szerkesztői üzenetek rovatán. A *Budapesti Napló* szerkesztősége nem csalódott önbizalmában és nem csalódott a közönségben, a mely nagy szeretettel karolta fel ügyét az első perctől fogva. És hogy a közönség se csalódjék benne, arra vállvetve, szakadatlan buzgósággal és lelkesedéssel törekszik. A szerkesztőség, a melynek belső tagjai: Vészi József főszerkesztő, Braun Sándor felelős szerkesztő, Ábrányi Emil, Clair Vilmos, Cerri Gyula, Erős Gyula, Fesz Gyula, Gergely István, Holló Márton, Horváth Elemér, Janovics Pál, Kapos Ede, dr. Kovács Jenő, Lyka Károly, Márkus József, Merkl Adolf, Molnár Ferencz, Nyitrai József, Pásztor Árpád, Roboz Andor, dr. Soltész Adolf, Thury Zoltán, Zöldy Márton, napról napra egész erejét, egész lelkesedését, összes hírlapírói kvalitásait viszi a harcba. Hűséges szövevényesen ebben a külső-munkatársak díszes serege. Olvasóink figyelmét újból is felhívjuk a *Budapesti Napló* és ismételve a legmelegebben ajánljuk ez újságot.

* **«Wiener Mode.»** Október 1-jén ezen világhírű divatújság XVII. évfolyamába lép. Az első most jelent füzet a legújabb őszi és téli divattal foglalkozik nők, férfiak és gyermekek számára. Úgy a divat-részben, mint a kézimunkák fejezetében érdekes újdonságok egész halmaza található. Gyermekeknek külön melléklet gyanánt teljes divatlap van mellékelve. Előfizetheti az október—decemberi évnegyedre 3 korval mindenkönyvkereskedésben, továbbá a postahivataloknál, valamint a «Wiener Mode» kiadóhivatalánál Wien, VI. 2. szám.

S bár sok örömben volt Rákócziak itt Eperjesen része, a bánat s keserűség, s csalódás se hiányzott.

Igaz, hogy itt töltötte forrón szeretett feleségével házasságának első éveit, tehát itt Eperjesen érezte a családi boldogság melegségét, de ugyancsak Eperjesen tudta meg azt is, hogy egy Rákóczi névnek a viselője nem élhet csak családjának, hanem annak honfíúi kötelességei is vannak a megyével és hazával szemben.

Részint Eperjesen, részint Nagysároson ébredt fel Rákóczi Ferenczben a haza iránti kötelességének az igazi tudata. Eperjesen ismerkedett meg Bercsényivel, Eperjesen látta Bercsényi tartományi, főhadi biztosi hivatalában a magyar jogtiprásokat, Eperjesen szemlélte legelső ízben a katonaság kihívó, felhőbortó magaviseletét, az eperjesi—nagysárosi erdőben valotta be Bercsényinek, hogy német köntöse alatt magyar szív dobog. Az Eperjeshez közel, nagysárosi kastélyban tette a legelső lépéseket Longuevallal a francia érintkezés érdekében, ugyancsak ott bontotta fel Barberieux francia külügyminiszter levelét, a melyben az összeesküvőknek a névjegyzékét kérte, s ott kapja kezébe Julianna nővérének borzalmas jövőt jósó levelét s ugyancsak ott fogják el, a hol minden kis zúg csak a családi boldogságra emlékeztette. Nagysárosról Eperjesre hurcolják s itt, a hol azelőtt annyi lakomán, táncmulatságon, ünnepeltetésen résztvett, teszük börtönbe, itt szakítják el a családi körtől. Rákóczi Ferencz azután már ritkán találkozott feleségével, a boldogság nem volt többé állandó.

Eperjesnek köszönhetette, hogy nem élhetett csendes, boldog családi életet, gerle madár módjára, Eperjes

CSARNOK.

ÁDÁM ÉS ÉVA.

írta: Eszter József. (Vége.)

— Még ugyanazon év őszén megfordultam Sandeczen. Egy barátom lóvásárhöz ment s én őt elkísértem. Míg barátom kupeczkedett, azalatt én a vendéglőssel beszélgettem, ki előttem megemlíttem vizsgálati foglyomat.

«Tudom az itteni bírósági uraktól, kik vendéglőmben megfordulnak — mondá a vendéglős — hogy a magyar bíróság kérdést intézett ide B.....szky előlétele iránt, de itt csak annyit lehetett róla tudni, hogy rosvott előéletű s egyébként az itteni bíróságnak nem volt vele dolga. Származását pedig nem igen feszegeték, pedig én adhattam volna e tekintetben is felvilágosítást, mert ösmerem a viszonyokat. Ösmerem a grófot, ki néhányszor meg is szállt vendéglőmben, ösmerem B.....szky anyját, a néger nőt, olvastam ez utóbinak több levelét, melyeket sok évvel ezelőtt időközben elhalt barátomhoz a kéményseprőhöz intézett. Ösmerem magát B.....szkyt még mint kis gyermeket s később mint kéményseprő-legényt s úgy tudom, hogy utóbbi időben itt is lakott, de én utóbbi időben nem láttam. — Került ő mindenkit, mert őt is kerültek. Kinézése és rosvott előlétele bizalmatlanságot gerjesztett, mindenki félt tőle s ő munkát nem kapott, bár bivaly-erejét és szorgalmas munkáját megbecsülheték volna. Rendesen a közeli falvakban gyalog kőborgott feleségével, egy megkeresztelkedett zsidó-asszonnyal. A nép «čorni hrabja» (fekete gróf) csúfnévvel illette s ők úgyszólván könyörödmányokon tengődtek. A mit származására és életére nézve ön előtt elmondott, az mind igaz.»

Itt befejezhetném közlésemet avval, hogy vidéki kartársaim közül alig volt valamelyiknek ily exotikus és érdekes foglya; de nem fejezhetem be mégse, mert a regénynek folytatása is volt.

Vagy 4 éve a B.....szky házaspárnak az ügyességhez lett átkísértetése után Budapesten volt dolgom s ez alkalommal ipam sírjára koszorút vittem ki a Rákos felé eső köztemetőbe. A mint a temetőnek egyik félreeső része mellett haladok, a sok elhanyagolt sír között emberek dolgoznak egy sírkő felállításán. Megűdödvé olvasom a sírkövön a B.....szky Éva nevet, persze mindjárt elgondolhattam, hogy az itt pihenő nem lehet azonos az én volt fogolyommal, hogy is jutna az ily fényes sírkőhöz. A név azonban egész nap fejemben motoszkált s önkénytelenül gondoltam vizsgálati foglyaimra s így nyertem azon eszmét, hogy este czirkuszba megyek.

A «Dummer Augustok» merész ügyességét bámulva s bohóságaiakon mosolyogva, újból csak érdekes vizsgálati foglyom jutott eszembe. Egyszerre csak valaki megérinti vállamat, megfordulok s előttem áll B.....szky, de nem bohócnak öltözve, hanem kifogástalan eleganciájú ruhában, mint oly egyén, a ki jó módnak örvend.

— Bocsásson meg uram, hogy zavarom, de oly nagy hasonlatosságot találok . . .

ragadta őt ki e csendes fesszekből, mert hisz itt ismerkedett meg Bercsényivel s ez a barátkozás tette őt azzá, a mivé lett: nemzeti hőssé, az eszményi szabadság tipikus képviselőjévé.

S noha eperjesi tartózkodása tette az ő megkezdett családi boldogságát illuzóriussá, szidalmazta-e valaha Rákóczi Ferencz Eperjest, tett-e szemrehányást, kifakadást Eperjes ellen? Nem! Soha sem! Mert tudta, hogy az egyéni boldogságnál többet ér a nemzet boldogsága. Eperjesen ismerte ő meg azt az utat, a melyen haladva, egészségének érezte magát a maga kínos lelki betegségében, gazdagnak a maga szegénységében, boldognak a maga boldogtalanságában, szerencsés és megelégedettnek a maga elhagyatottságában.

Eperjesen tudta ő meg, hogy a családi boldogság eszméje mellett, a melyet ő hivatásánál fogva el nem érhetett, van még egy boldogság, a mely a lesújtott, megrendült léleknek még hozhat vigasztalást s enyhülést, s biztosíthatja a lélek harmóniáját a tragikus meghasonlás előtt s ez a nemzetért való munkálkodásban, a honfíúi kötelességek teljesítésében találja gyökerét.

Mindazok, a kiknek a mostoha végzet megtagadta az eszményi családi boldogságot, mindazok tanuljanak Rákóczi Ferencz példájából, hogy van még egy út, a melyen, ha haladunk, enyhülést szereshetünk magunknak és az út, ambár nehéz és fárasztó is: a munkának, a becsületes tevékenységnek, a haza tudományának, szellemi és anyagi felvirágoztatására irányított munkálkodásának az ösvénye. Ha ezen haladunk, látni fogjuk, hogy az egyén csakugyan a nemzetben dicsőül meg.

— Felismerem én is őnt. Ön úgy B.....szky s látom ön is felismert. Igazán meglep a találkozás s jól esik látnom, hogy helyzetében változás állott be.

— Arról meg vagyok győződve bíró úr, hogy sorom változásán örvend Fogadják köszönetemet. Kérem, tolmácsolja neje önagyságánál is hálámát, amiért akkor-tájban kiéhezett, elerőtlenedett fogoly feleségemnek saját asztaláról küldött ennielót. Mondja meg kérem, hogy Éva már a túlvilágon imádkozik érte.

E találkozás egészen felizgatott, nem voltam kíváncsi az előadás további folyamára s kifelé indultam.

— Ha nem restel velem az utcán haladni, úgy elkísérném lakásáig — mondá B.....szky, miközben szerényen és várakozásteljesen állott előttem.

— Sőt kéni akartam, hogyha a czirkusztársaság most nélkülözheti, kísérjen el és beszélje el, mi történt azóta, hogy utólszor láttuk egymást.

— Én nem vagyok e társulatnál s időmmel szabadon rendelkezem s most is csak ideiglenesen tartózkodom Budapesten, hova különösen azért jöttem, hogy Évának sírkövet állíttassak.

Biz' én nem resteltem e rosvott múltú emberrel menni, sőt ajánlatot tettem, hogy vacsorázzunk együtt. Elvezettem joggyakornok-korombeli tanyámra, egy kisebb vendéglőbe — hol már úgy sem ismert senki — s itt egy oldalszobában megtelepedve háborítlanul beszélgettünk.

— Nehogy újból bűjdosó büntettesnek vagy kőbor egyénnek nézzen, első sorban is igazolni óhajtanám magamat ön előtt — mondá B.....szky s azután duzzadó tárczájából kivette útlevelét s egyéb okmányait. Azok B.....szky Ádám krakkói születésű, de az amerikai Egyesült-államok polgárának, mint műlovar-társulat igazgatójának nevére voltak kiállítva.

— Gratulálok s őszintén jól esik, hogy annyi küzdelem után végre is célhoz jutott.

Kociztottunk s B.....szky felszólítás nélkül beszélte el a következőket:

Ahogy bíró úr átkísértetett az ügyességhez, a törvényszék hamar tűzött tárgyalást. Nem sokra, csak pár hétre ítél, de a mi a legrosszabb volt, büntetésünk kiállása után visszatoloncoltak Galicziába. Itt pár napi tartózkodás után sikerült a hatóságtól igazolványt kapni s most már igazolvánnyal ellátva, gyalog indultunk vissza Magyarországra. Célunk Budapest volt, hova vonzott rendkívül azon remény, hogy az ott működő Wulf-czirkuszban valamely helyet kapok, újból felküzdöm magam s Évának gondatlan életet szerzek. Nem úntatom a sok nélkülözés és nyomor elbeszéléseivel, melyek közt Pestre jutottunk. Elzúllott kinézésünk, néger typusom mindenütt hátrányunkra volt. Ezen küzdelemteljes utamban is beláttam, hogy nekem fekete embernek nincs mit keresnem a fehérek között. Feleségem mint egy hős viselkedett, a legnagyobb nélkülözést és fáradságot szó nélkül tűrve, engem erős férfit biztatott s midőn kétségbeesésemben már-már a bűn lejtőjére akartam térni, nem engedett. Megérkezünk Pestre. Feleségem az éhségtől és kimerültségtől a Váci-úton összeroskadt s beszállították a Rókus-kórházba, honnét 5 napi kínlás után mint holtat vittük ki oda, a hol a sírkövet most állíttatom.

Wulfnál kaptam ugyan alkalmazást, de minőt Művész létemre istállószolga lettem s e minőségben 3 hónap alatt 40 forintot takarítottam meg. Miután művésztárgul szerződtem nem akartak, elhatároztam, hogy kivándorlok Amerikába. A 40 forinttal eljutottam Hamburgig s itt munkásnak szegődtem egy hajóra, hogy ingyen kelhessek át az Óceánon. Szabad perczeimben a fedélzetközi utazkozó utasokat bűvészeti mutatványokkal mulattattam s kerestem annyit, hogy New-Yorkba érkezvén, akadály nélkül folytathattam utamat anyám szülőföldjére, Ohio-államba. Tudtam ugyanis annyit, hogy anyám Acren városától 1 napi jársnyira fekvő egy telepítvényről származik. Acren városában barangolva, egy gyár cégtábláján nagy meglepetésemre anyám családi nevé olvastam. Itt meg kell jegyeznem, hogy anyám a lengyel hangzású B.....szky nevet csak Varsóban vette fel s családi nevé azóta nem használta. Anyám családi neve jó omennek tetszett s bemenvén a gyárba, munkát kértem. Magához a gyároshoz vezettek, ki maga is néger származásának látszott s midőn előtte a nevevet, persze a B.....szky nevet említettem, feltűnően látszott rajta a meglepetés s az amerikai munkások szegődtesénél nem szokásos részletességgel tudakozódott származásom s előlételem után. Elmondtam neki mindent s ő azonnal munkába fogadott s bőkezűen előlegezett mindjárt 20 dollárt, hogy magamat felruházhassam. Ugyanazon nap este fele a gyáros magához rendelt s azon kérdést intézte hozzám, hogy tudom-e minő tárgyak voltak anyámnál eltűnésekor. Én elmondtam, a mire emlékeztem, s a többek között megemlíttem azt is, hogy anyám egy gyűrűt is szokott volt viselni, melyben az ajándékozó

névének ke dátum volt de hirtelen mondta: «

Ugy t volna egys labb öcsse sejtelmet tá kifejezni neve igen tam volna.

Elmult láttam. Eg ban csak Ezen úr temet s m fordult eze 1886. évi ezen mega mi jogon munkával hogy 1886 országom, annyira, m engem, jó tam a gy nekem ajt haragítottá szavakkal nézett arca kem, miko asztalon k gyűrűje, m nagyobb fe A gyűrűt láttam, ho volt bevész az első ny

— Tég dett nővér lépve, meg

Az ide és származ mutatott b kívánt hel nem érdekl s csak any elbeszélése

Anyá néger szü ajánlata k elégtéti ő ki a gyer nem min fognak a néha írt megszünt bátyám fogott s a nagybáty lépéseket ből azon erkölcsel s úgy ar nyoma v

A pá értesítést egy elme rendőrsé melyből útnak ir Többszö öntudatr elmondá s ez min az anyá szabad eltűnésé

Imác s réműle hogy a hogy tu művész, hordta üldözése magát. hajóról de én szerint a mat min észre ar kikötött szegény

Kiadó lakás.
A Kossuth Lajos- (Magyar)-utca
22-ik számú házban az emeleti
utcza lakás,
mely 3 szoba és mellékhelyiségek¹ áll,
azonnal kiadó.
Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

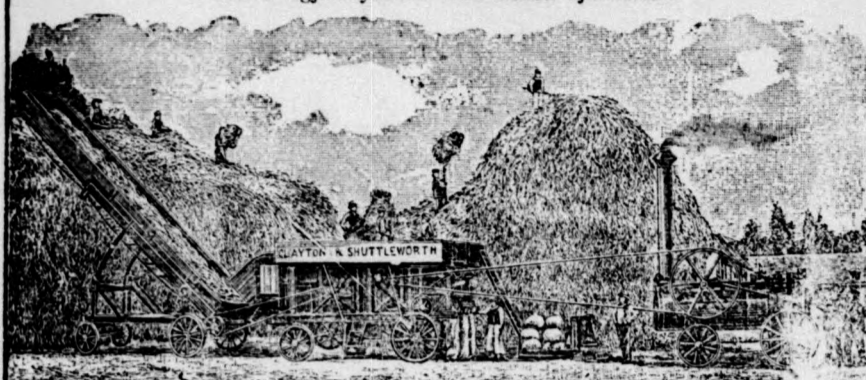
Zongoratanítást
nyerhetnek jutányos feltételek
mellett — különösen kezdőknek
ajánlva — alaposan és biztos elő-
menetellel, bármely időben,
Főutca 122. sz.
hátnál az udvarban.

Kiadó
szépen bútorozott, külön bejárattú
utcza emeleti
szoba;
továbbá
kiadó
egy udvari emeleti 4 szoba és
mellékhelyiségekből álló olesó
lakás.
Bővebbet
WERTHER J.-nél
Főutca 84. sz.

Egy használt, 4-es
Clayton & Shuttleworth-
cséplőgép
teljes felszerelés-
sel, mely gyárilag
egészen ki lett ja-
vítva, új tűzszek-
rényvel és kazán-
vizsgálati bizonyít-
vánnyal ellátva,
sürgősen eladó.

Bővebbet
Ilkóvits Testvérek,
Szedikert,
u. p. Töltszék.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

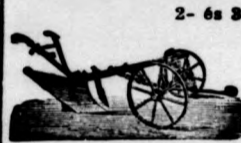

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2¹/₂ egész 12 lóerőig
továbbá járgány-cséplőgépek, lóheres-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és
aratógépek, szénagyűjtők, boronák

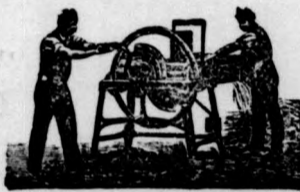

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek,
szőcskavágók, répvágók,
kukoricza-morzsolók,
daráló, őrlő-malmok,
egyetemes acél-ekék.

Részletes árjegyzékek kiva-
natra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

Globus-
tisztító-kivonat

jobban tisztít, mint bármely más tisztítószer.

405—1903. szám.

EPERJES-BÁRTFAI VASÚT.

MENETREND.

Érvényes 1903. október hó 1-ső napjától.

Állomások	12. 16.		Állomások	*11. 13. 17.		
	számú vegyesvonat			számú vegyesvonat		
	I-III. osztályú kocsikkal			I-III. osztályú kocsikkal		
BUDAPEST ind.	8 ¹⁰	7 ³⁵	Bártfa (vendéglő) ind.	6 ⁰⁰	11 ³⁵	6 ⁵²
KASSA „	5 ¹⁰	4 ²⁵	Klyussó fmh. „	6 ¹³	11 ⁴⁸	6 ⁰⁵
ORLÓ „	Hétfárs 5 ¹⁵	1 ⁰⁰	Hertnek „	6 ³³	12 ⁰⁸	6 ²⁵
Eperjes (vendéglő) ind.	7 ⁰³	5 ⁴⁰	Ossikó fmh. „	6 ⁴⁷	12 ²²	6 ³⁹
Sebeskellemes fmh. „	7 ¹⁴	5 ⁵¹	Raszlavicza (vendéglő) } érk.	6 ⁵⁴	12 ²⁹	6 ⁴⁶
Alsósebes „	7 ²¹	5 ⁵⁸	Deméte „	7 ⁰⁴	12 ³⁹	6 ⁵⁶
Kapi „	7 ³³	6 ⁰⁹	Töltszék fmh. „	7 ¹⁹	12 ⁵⁴	7 ¹¹
Töltszék fmh. „	7 ⁴⁴	6 ²⁰	Kapi „	7 ²²	12 ⁵⁷	7 ¹⁴
Deméte „	7 ⁴⁹	6 ²⁵	Alsósebes „	7 ³⁴	1 ⁰⁸	7 ²⁵
Raszlavicza (vendéglő) } érk.	8 ⁰⁵	6 ⁴¹	Sebeskellemes fmh. „	7 ⁴⁵	1 ¹⁹	7 ³⁶
Ossikó fmh. „	8 ¹⁵	6 ⁵¹	Eperjes (vendéglő) érk.	8 ⁰²	1 ³⁶	7 ⁵³
Hertnek „	8 ²⁷	6 ⁵⁹	ORLÓ érk.	—	3 ²⁰	Hétfárs 11 ⁰⁵
Klyussó fmh. „	8 ⁴⁰	7 ¹⁶	KASSA „	11 ³⁵	3 ⁵⁰	10 ⁵⁰
Bártfa (vendéglő) érk.	8 ⁵⁹	7 ³⁵	BUDAPEST „	8 ⁵⁰	9 ⁵⁵	8 ¹⁵

A 12. számú vonat csatlakozik Eperjesen a Ksod vasút 309. sz. vonatához Hétfárs felől és 308. sz. vonatához Kassa felől.
A 13. „ „ „ „ „ 303. „ „ Kassa felé és 304. „ „ „ „ „ Orló felé.
A 16. „ „ „ „ „ 306. „ „ „ „ „ felől
A 17. „ „ „ „ „ 307. „ „ „ „ „ felé és 310. „ „ „ „ Hétfárs „
Jelmagyarázat: fmh. = feltételes megállóhely.
*) A 11. számú vonat minden hétfőn közlekedik.
Megjegyzések: Az éjjeli idő — esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig — a percek aláhúzásával van megjelölve.
A vonatok a közép-európai idő szerint közlekednek.
Bártfán, 1903. évi szeptember hó. Eperjes-bártfai helyi-érdekű vasút.

Fenyőtobozokat
és vadgesztenyét
készpénzfizetés ellenében vásárol
teljes waggonrakományokban

Faragó Béla
cs. és kir. udvari szállító
magyar magergető-gyára
Zala-Egerszegen,
a hová az ajánlatok beküldendők.

38. szám
Kizárólag
gyártó
SZIV

URANOS-KÉK

ruhamosáshoz
a legjobb kékitőszert!
Törvényesen véve.
Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb rubakéfitő.
Olcsó és felülmúlhatlan!
Kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő. —
1 nagy üveg 1'60 kor. — 1/2 üveg 1 kor.
Kapható mindenütt.
Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos gyártói:

HOCHSINGER TESTVÉREK VEGYÉSZETI GYÁRA

BUDAPEST, VI. Rózsa-utca 85.

Delice

Minden hirdetés felesleges,
a dohányzó egyszer veszi
és többé mást nem szíhat

legjobb, valódi francia
szivarkapapír és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Zahler Mór nál Eperjesen.

Aranyéremmel kitüntetve:
Világkiállítás, Páris, 1900.
és arany-érem, Bécs, 1902.
Mindennél kapható.
Dobozok 10, 16 és 30 filléért.

F E R E N C Z

pálinka (sósborszesz)
Vértesszalicin gyógyszerész-féle,

használatban a leghatásosabb.
Feltétlen tisztasága következtében
egy külső, mint belső használatra min-
denekelőtt legjobban alkalmas, külön-
ösen is a most annyira kedvelt gyűrűmozgásra
(massage). Kétség nélkül használhatók kosz-
vény, csúsz, meghűlések ellen,
bénulások, fejemoknál, gyula-
dás és kelésnél, továbbá a fejbőr
erősítésére, valamint a száj tisztítására; bel-
sőleg, gyomor-görcs, rossz-
lel, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vala-
melyek túrástoknak, levélhordóknak s általában
sokat gyalogolónak nélkülözhetetlen. Valódi
védjegy.

csak a mellékelt védjeggyel. — Egy üveg 30 fill., 1 és 2 korona.
Kapható Eperjesen: Atlasz D., Dahlström Károly,
Glücksman Mór, Holénia B., Lefkovits Emil, Mikó-
lik István, Sváb Ferenc és Trostler Kálmán uraknál;
általában ott, ahol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen:

VÉRTES L. „Sas”-gyógysz. Lugoson.

A Római, Oszteni, Londoni és Párisi kiállításokon
aranyéremmel díszkereszttel és díszlevelel kitüntetve.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy *Tyrnauer Joachim Henrik* eperjesi kereskedő csődtöme-
géhez leltározott, a csődleltár 1-396., vala-
mint 431-433. tételei alatt az üzlethelyiség-
ben, az ahhoz tartozó raktárakban és pinczék-
ben összeirt fűszerárú, gépek, műtrágya, csontok
és berendezési tárgyak, melyeknek leltári bec-
sértékek 3175 kor. 19 fill., a leltárban feltün-
tetett beszerzési árak pedig 5430 kor. 22 fill.-t
tesz ki, ajánlati úton fognak eladatni. Felhívom
tehát a venni szándékozókot, hogy írásbeli
ajánlataikat — melyekhez bánatpénz gyanánt
600 korona készpénzben melléklendő — leg-
később f. évi szeptember hó végéig hozzám
nyújtsák be. Megjegyzem, hogy fentartom az
ajánlatot el- vagy el nem fogadása tekintet-
ben a csődválasztmány részére az elhatározási
jogot, valamint a csődbíróságnak jóváhagyási
jogát, hogy az ajánlat elfogadása esetében a
vételár az elfogadás s illetve csődbírósági
jóváhagyás napjától számított 8 nap alatt lesz
nálam készpénzben lefizetendő s a megvett
ingóságok további 8 nap alatt a helyiségből
elviendők, ellenkező esetben a bánatpénz a
csődtömeg javára veszendőbe megy és a
tömegvagyon a vevő költségére s veszélyére
fog értékesíttetni; hogy a vételár lefizetéséig
a vevő az árúk átadását nem követelheti, és
végül, hogy a választmány az árúknak sem
minőségéért, sem pedig mennyiségéért nem
szavatol. A leltár a kir. törvényszéknél vagy
pedig a délutáni órákban irodámban meg-
tekinthető.

Eperjesen, 1903. szeptember 17-ikén.

Dr. Balpataky Imre, tömeggondnok.

Alapított 1869.

KÖSCH ÁRPÁD

KÖNYVNYOMDÁJA || PAPIRRAKTÁRA

EPERJESEN.

Korszerűen s dűsan felszerelt

Árjegyzékek, számlák, cégkártyák, körlevelek, üzleti jelentések, intézkedések, címkék, vonalozott üzleti könyvek; levelezőlapok, csomagoló- s levélpapírok és borítékok czégnyomással. ...

Pénzügyintézeteknek: Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, üzleti könyvek (színes vonalzással is). Ügyvédek részére: Mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények s szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.

Bármely hírlapra előfietések követítése.

Legválasztékosabban berendezett

Egyházi, tanügyi, közigazgatási és más hivatalos nyomtatványok raktára. Oklevelek, isk. értesítők, bizonyítványok s kimutatások nyomtatása. Névjegyek. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva.

Eljegyzési és esketési kártyák, meghívók ízléses kivitelben, falragaszok, részére szükségelt nyomtatványok díszes előállítására. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíték.

Motorhajtóerő-berendezés. Tömöntöde.

Díszművek, könyvek, hetilapok, folyóiratok elegáns és pontos előállítására, köz- és magánhivatalok, takarékpénztárak nyomtatványainak szép és gyors kiállítása

Különlegesség könyvnyomdai színyomásban!

Költségvetések — készítendő nyomtatványokról — postafordultával.

ó
n bejártú
eleti
a;
ó
szoba és
ló olcsó
S.
J.-nél
sz.
mény.
lete alatti köz-
rtiai, girálti, kis-
ósági fogházak-
területén kívül
külső munkára
elével, a hol az
házilag eszközöl-
betegek számára
andó étadagok
904. évi január
december hó
biztosítása iránt
isegében f. évi
9 órákor, zárt
nivasos szóbeli
sítottnek, hogy
bbi kellékeknek
t írásbeli aján-
rt kir. ügyész-
az árlejtes be-
nem vétetnek.
t és betűkkel
étadagra nézve
ójtí (112 deka-
3. a betegek
mely utóbbi
kikiáltási árak-
nyisége tün-
ban állapítatik
szerint biztosí-
nlathoz mellék-
kivánók által
ndó, kiemeltet-
hasonló vállá-
eg az arra való
olhatja. A kir.
előéletük és
árt ajánlathoz
bemutatandó
nak.
kir. ügyészség
lés szerezhető,
mint az, hogy
rásbeli ajánla-
szept. 4-ikén
aeus s. k.
ügyész.

kat
nyét
ásárol
okban
a =
en,
ók.

Eredeti SINGER VARRÓGÉPEK

családi használatra és minden ipari célra.

Egyszerű kezelés! — Nagy tartósság! — Magas szolgáltatási képesség!
Ingyenes tanfolyamok a divatos műhímzés minden technikájában.
Electromotorok varrógépzüzenhez minden nagyságban.
Hímzőselyem-raktár nagy színválasztékban.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

PARIS 1900:
„GRAND PRIX”

Figyelmeztetés!

Eredeti Singer varrógépek csak a mi üzleteinkben kaphatók. Minden más varrógépzüzenet által Singer megjelöléssel áruba bocsátott gép, egyik elavult rendszerű gépünk utánzata, amely újabb rendszerű családi varrógépeinket szerkezet, szolgáltatási képesség és tartósság tekintetében utól nem éri!

TEMESVÁR 1891:
ARANY ÉREM.
POZSONY 1899:
EZÜST ÉREM.

Eperjes, Fő-utca 130. szám.

Schenker-féle társasutazások

október hónapban:

Október 5-ikén	Olaszország Nápolyig	28 nap
5-ikén	Páris — London	18 „
6-ikén	Felsőolaszország	16 „
8-ikén	Spanyolország és Portugália	46 „
26-ikén	Olaszország Nápolyig	28 „

Az összes utazásokra lehet még jelentkezni.
Programm ingyen és bérmentve.

Nemzetközi utazási iroda:
Schenker és Ta.
Bécs, I. Schottenring Nr. 3.

Czigelkai

Lajos- és István-forrás

kapható

Holénia Béla

üzletében

Eperjesen.

Egy jó régi háziszor,

melynek egy családnál sem szabad hiányoznia, a mindenütt ismert, mindenkor jónak bizonyult

Hess Ernő-féle

EUCALYPTUS,

valódi tiszta, 12 év óta Ausztráliából hozott természetes gyártmány, Németország- és Ausztria-Magyarországban törvényesen védve. Az 1 K. 50 fill.-nyi olcsó ár eredeti üvegenként, mely igen sokáig tart, lehetővé teszi a beszerzést mindenkinek az egészség visszanyerésére és a betegség megelőzésére.

1500-on felüli dicsérő- és köszönőirat

érkezett be kéretlenül gyógyultaktól, a kik

tagszaggatás, hát-, mell-, gégébeaj, merevség, légzőbeaj, nátha, fejfájás, belső nemes organumok megbetegedése, régi sebek, bőrbetegségek stbiben szenvedtek.

Senki se mulassza el meghozatni az igen fontos könyvet, melyben az Eucalyptus-készítmények pontosan le vannak írva és az, hogy mint történik ezeknek sokoldalú, eredménydús alkalmazása fent említett betegségeknek.

A szenvedők érdekében e könyvet mindenüvé teljesen ingyen küldöm és meggyőződésül ezekben lenyomtatam számos bizonylatot gyógyultaktól.

Klingenthal i. Sa.

Hess Ernő,
Eucalyptus-szállító.

A védjegyre pontosan ügyelendő!

Egyedüli elárúsítóhely EPERJESEN:
KORN VILMOS gyógyszerárában.

„MAYER” GÉPGYÁR

vas- és fémöntőde részv.-társ.

Szombathely.

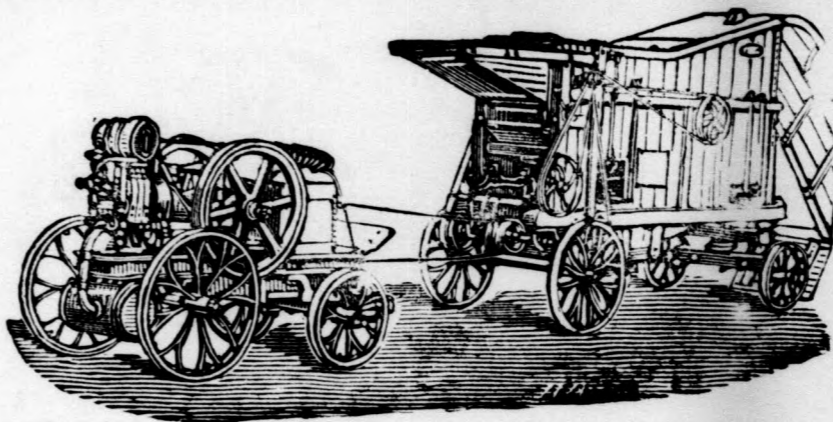
Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő Benzin-motorokat 2—50 lóerőig

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzemi
gépész - szükségletlen.

Tűzveszély kizárva.

Malomépítész: Új hengerrészek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.
Különlegesség: Legújabb szerkezetű csavaros és szabad víznyomású borsajtó.
Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató- és kaszáló-gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Első kézből: a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban.

Első magyar hangszergyár

villamos erőre berendezve.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, hadseregszállító

a Rákóczi javított Tárogató egyedüli fettalálója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Ajánlja a saját gyárában készült összes réz-, fa-, fűvő- és vonós-hangszereket.
Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombiták és cimbalmok.

Tárogató ára 30 frttól (60 kor.) feljebb, iskola hozzá ingyen.

Zenekarok teljes felszerelése olcsó árban, előnyös fizetési feltételek mellett.

Harmonikák elpusztíthatatlan erős hangokkal.

Javítások speciális kivitelben gyorsan és szakszerűen eszközöltetnek, vonós-hangszerek a legújabb találmányú hangfokozó gerendával, melyért garanciát vállalok.

Árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő, mely bérmentve megküldetik.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázolószor puha-padlók számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény-padló számára.

Keil-féle fehér «Glasur»-fénymáz 45 krajczár.

Keil-féle arany-fénymáz képeretekhez 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Gallotsik J. Vilmos cégnél Eperjesen.